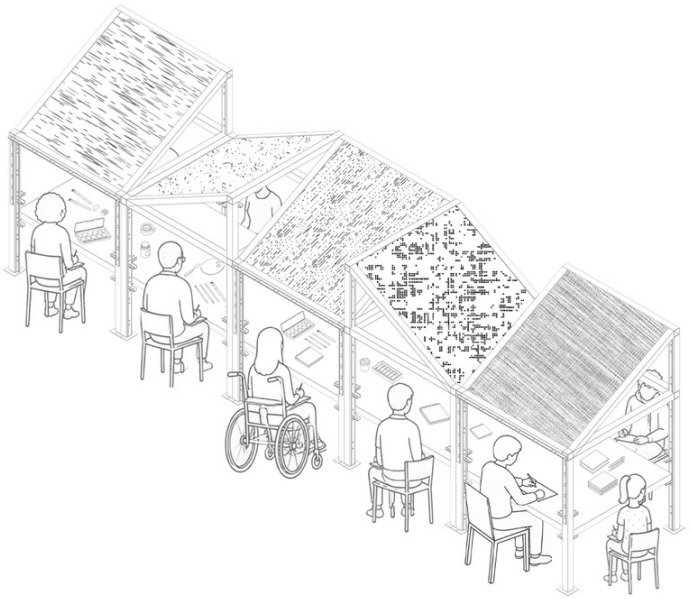
PARALELA

TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE

Projekat polazi od dve paralelne potrebe: potrebe za odgovornijim odnosom prema materijalima i potrebe za stvaranjem prostora u kojem zajednica može da se poveže, uči i deluje.

Izabrana lokacija se nalazi u zoni specifičnog društveno-ekološkog ekotona, odnosno prostora u kome se susreću dva različita sistema: neformalno romsko naselje i planski, savremeni urbani ambijent Sunnyvilla. Umesto da se njihova različitost posmatra kao granica koju treba izbrisati, ona postaje potencijal za stvaranje novog modela suživota.

Cilj nije potpuna integracija kroz uniformisanje načina života, već formiranje prostora razmene, saradnje i međusobne zavisnosti, u kome oba sistema zadržavaju sopstvene karakteristike, ali dobijaju mogućnost da se međusobno dopunjuju. Romska zajednica se zato ne posmatra kao pasivni korisnik pomoći, već kao aktivan učesnik i nosilac regenerativnog procesa.

Postojeće praktično iskustvo u sakupljanju, sortiranju, popravljanju i ponovnoj upotrebi materijala postaje deo šireg sistema cirkularne ekonomije. Materijal koji bi predstavljao ekološki problem postaje resurs za nove proizvode, elemente prostora i unapređenje samog stanovanja.

Novi model stanovanja zasniva se na principima rezilijentnosti, modularnosti i inkrementalnog rasta. Umesto završene kuće, projekat daje osnovu: stabilan konstruktivni okvir, infrastrukturu i početni modul koji stanovnici mogu vremenom proširivati i prilagođavati svojim potrebama. Montažno-demontažna konstrukcija omogućava da se elementi popravljaju, razmenjuju, premještaju i ponovo koriste. Ista logika prenosi se na celu lokaciju. Šuma, staze, bašte, naselje, postojeća deponija i veze sa gradom postaju delovi jednog metaboličkog sistema.

Deponija se transformiše iz završne tačke otpada u početnu tačku proizvodnje; bašte postaju prostor uzgoja hrane, rada i učenja; zajednička kuhinja povezuje proizvodnju hrane sa svakodnevnim životom, dok radionice, edukacija, prostori interakcije i prodajni moduli otvaraju sistem prema široj zajednici.

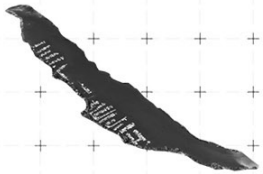
Ljudi koji žive u nepovoljnim socio-ekonomskim i prostornim uslovima često su među najizloženijima posledicama klimatskih promena. Istovremeno, upravo njima su najteže dostupni resursi potrebni za prilagođavanje. Projekat zato posmatra ponovnu upotrebu ne samo kao način upravljanja materijalima, već kao način stvaranja dostupnih resursa za zajednicu. Odbačeni materijali postaju sirovina za nove proizvode, dok prostor centra omogućava edukaciju, radionice, razmenu znanja i razvoj praktičnih veština. Na taj način materijalni resursi i znanje postaju sredstvo za jačanje lokalne otpornosti.

Paralela povezuje ono što je odbačeno sa onim što može ponovo postati resurs, pojedinca sa zajednicom i materijalni ciklus sa društvenim ciklusom.

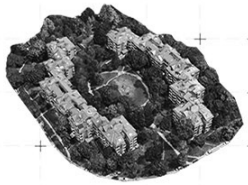
Ovaj projekat ne pretenduje da bude rešenje složenih društvenih problema, niti može samostalno da ukloni postojeće divlje deponije ili reši pitanje socijalne ugroženosti. Njegov cilj je da bude prvi korak koji pokreće prihvatanje problema, podiže svest o mogućnostima ponovne upotrebe i otvara prostor za učenje, rad i susret.

ANALIZA LOKACIJE

Lokacija: Višnjička banja, opština Palilula

Dunavski rukavac (Ada Huja)

naselje Višnjička banja

Slanački put

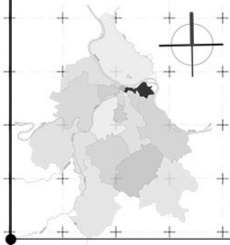
Ciglana

izabrana lokacija

groblje Lešće

100m

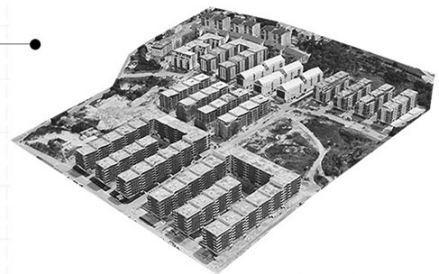
1:10 000

Promlematika izabrane lokacije, pre svega se ogleda u velikoj **društvenoj polarizaciji**, koju dalje prate i **ekološki problemi**, pre svega **smeća** i divljih deponija Uočena je prazna i otuđena zona na granici između dva potpuna različita društvena "sistema", koja bi mogla da bude potencijalna zona za stvaranje novog prosotra koji leči prirodne i društvene karakteristike našeg urbanog ekotona

Cilj projekta je bolja **integracija marginalizovanog stanovništva**, otkrivanje njihovog potencijala kao **medijatora za društvene i ekološke promene**, koje su preko potrebne savremenom, urbanom stanovništvu.

Osim rešenja društvenih problema, projekat se bavi i problemom smeća, nedostatka zelenila i rekreacije koji su preko potrebni svim stanovnicima.

Glavni reperi:

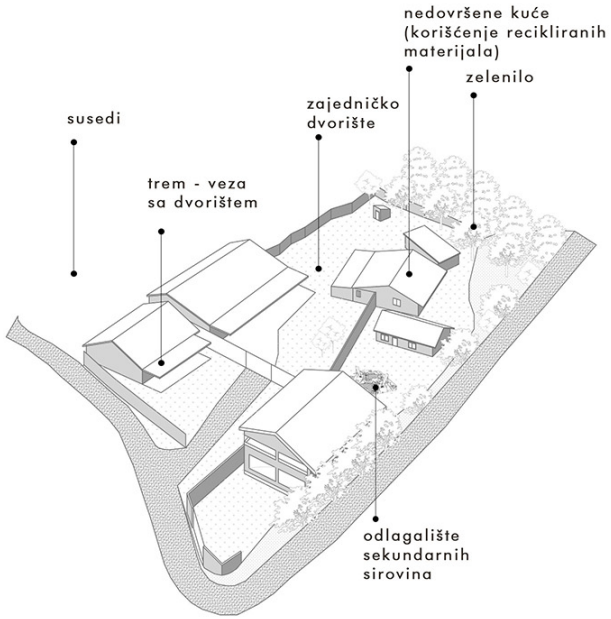

SUNNYVILLE

MALI LESKOVAC

ROMSKA NASELJA - prostorna šema

Nedostatak komunalnih usluga
Nekontrolisane divlje deponije
Nehigijenski uslovi

PROBLEMI

POTENCIJALI

Cirkularna ekonomija resursa (reciklaža)
Jačanje zajednica
Korišćenje i obnova zelenila

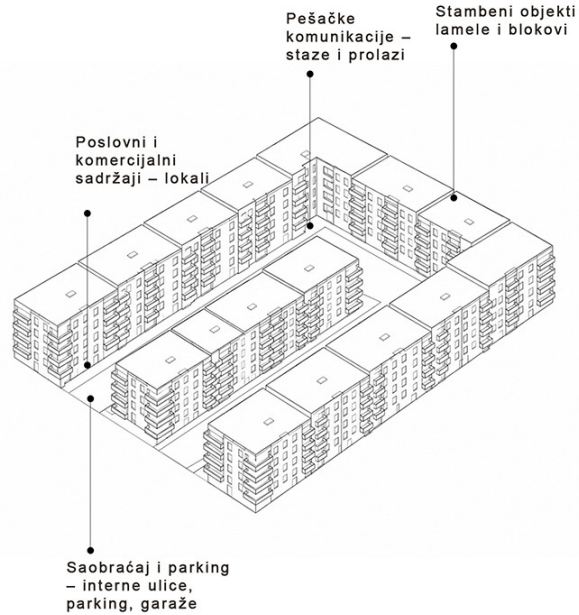
Odsustvo zelenila i osunčanih prostora
Odsustvo trećih mesta bez osećaja zajedništva

\+

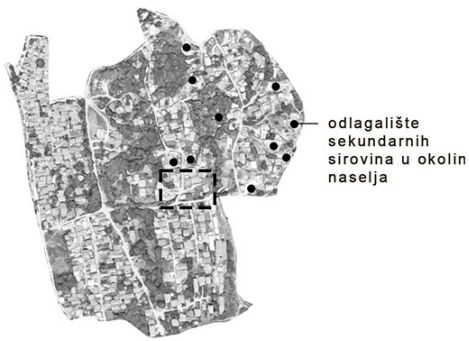
\-

Tehnološki razvijen
Izgrađena nova struktura
Veliki broj stanovnika

NOVA GRADNJA- prostorna šema

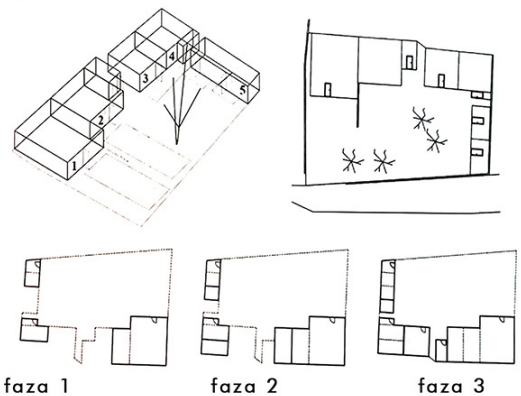
slamovi - karton siti naselja
prikaz Malog Leskovca

porodična jedinica

šema razvoja dvorišne grupe objekata

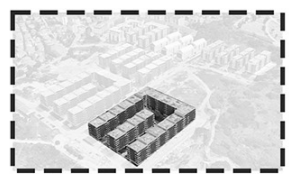
1. porodična kuća - roditelji
2. dodatna kuća - potomci
3. porodična kuća 2 - potomci sa svojom porodicom
4. dodatna kuća 2 - nova generacija potomaka
5. dopuna stambenoj funkciji

Kuće se nadograđuju jedna na drugu za buduće generacije u odnosu na proširivanje porodiće, (izvor: M.Grbić,2006-2015)

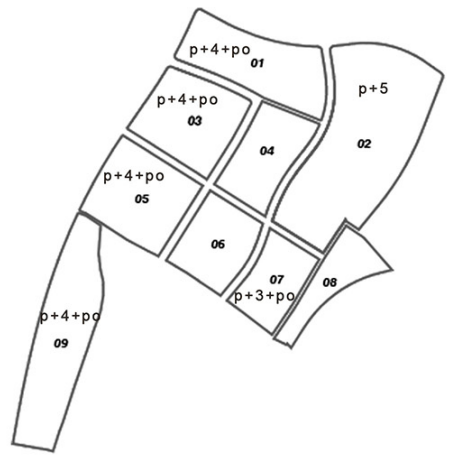
lamele - višespratno stanovanje i poslovni prostori
prikaz kompleksa Sunnyville

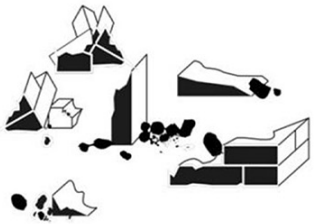
višeporodična jedinica

šema blokova

01 i 02 mešoviti gradski centri
03-09 višeporodično stanovanje

šut - problem sa otpadom

sortiranje otpada

prehrambeni otpad

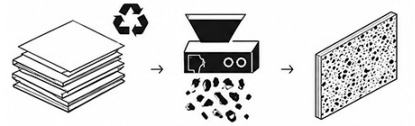
plastični otpad

sortiranje otpada po boji

karton

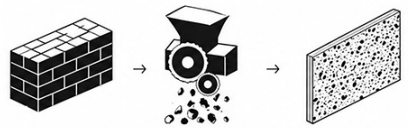
reciklirani karton/papir

radionice

panel od recikliranog papira/ kartona

cigla

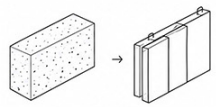
cigla

mrvljenje cigle

panel od cigle

kamen

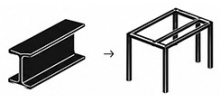

beton

betonski panel

čelik

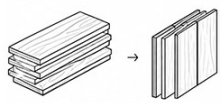

čelik

čelična konstrukcija

drvo

drvo

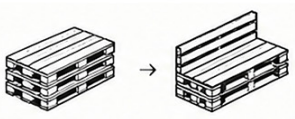
drveni panel za gradnju

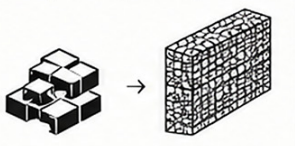
staklo - rasveta

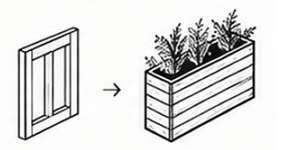
bure - rezerva za vodu/ kišnica/saksija

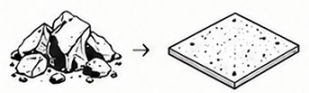
paleta - klupa/nameštaj

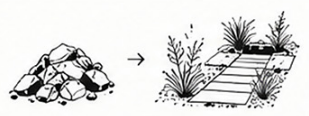
cigla - gabion zid

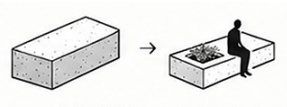
drvena stolarija - žardinjera

betonski otpad - teraco ploče

otpadni materijal - staze/pejzaž

betonski blok - sedenje+zelenilo

ELEMENTI NOVOG EKOTONA

društveni elementi

međusobno razumevanje različitih društvenih grupa

DRUŠTVENA PAARTICIPACIJA

Ljudi postaju aktivni učesnici u upravljanju prostorom

prvi korak ka rešenju skupljanja otpada

UPCYCLING

manja potreba za novim materijalima

Sekundarni doprinos

Primarni doprinos

obnova ekosistema

smanjenju pregrevanja leti

promenjena Mikroklima

bašte i radionice kao rekreacija

ZEMLJIŠTE

ZELENILO

korisnici prenose znanje u svoja domaćinstva

Obnavljanje zemljišta uklanjanjem otpada

Povećanje zelenila

stabilizacija površinskog sloja zemljišta vegetacijom

Vegetacija stvara nova staništa
Privlačenje prica, insekata, drugih organizama

prirodni elementi

DIJAGRAM KORISNIKA

Korisnici centra posmatraju se kao međusobno povezane grupe koje u prostor ne dolaze samo da nešto dobiju, već i da doprinesu njegovom funkcionisanju. Romska mikrozajednica, uprkos ograničenim mogućnostima formalnog zaposlenja i problemu otpada u neposrednom okruženju, poseduje značajno praktično iskustvo u radu sa materijalima i sekundarnim sirovinama, koje ovde postaje osnov za rad, proizvodnju i razmenu znanja. Stanovnici Sunnyvilla, kao pretežno betonizovanog naselja sa nedostatkom neformalnih mesta za zadržavanje i zajedničko stvaranje, dobijaju prostor za bašte, radionice, druženje i aktivnosti za decu, dok istovremeno mogu biti korisnici, organizatori i učesnici u razvoju programa. Šira zajednica (studenti, arhitekte, dizajneri, umetnici, škole, permakulturne i zero-waste grupe i lokalna udruženja) dobija pristup materijalima, praktičnom znanju i prostoru za eksperiment, a zauzvrat donosi nove načine njihove upotrebe, pomoć u organizaciji, kontakte, projekte i nova znanja. Tako centar postaje mesto međusobne razmene, gde različiti korisnici zajedno stvaraju novu vrednost.

ROMSKA MIKROZAJEDNICA

- Aktivni učesnici, ne pasivni primaoci pomoći
- Zaposlenje, prihodi i prostor za proizvodnju
- Obuka za rad
- Radionice za popravku i ponovnu upotrebu
- Mogućnost unapređenja svoje zajednice
- Upotreba zajedničkih bašti, kuhinje i toaleta
- Prostor za izlaganje i prodaju proizvoda
- Neformalno druženje i zajednički rad

RECIKLAŽA RADIONICE PRODAJA ZAJEDNICA

STANOVNICI SUNNYVILL-A

- Mesto za donošenje otpada i viška građevinskog materijala
- Sprečavanje nastanka divljih deponija
- Popravka nameštraja/ reuse
- Razmena stvari
- Radionice za kućne popravke
- Zajedničke bašte kao rekreacija
- Prostor za sastanke, događaje i društveni život
- Veći osećaj zajedništva i sigurnosti
- Mogućnost kupovine proizvoda/ mini pijana

ODLAGANJE POPRAVKA BAŠTA INTERAKCIJA

ŠIRA ZAJEDNICA

- Ljudi zainteresovani za permakulturu
- Studenti arhitekture i dizajna, umetnici
- Zero-waste zajednice
- Kreativne radionice
- Radionice reciklaže i upcyclinga
- Rad sa plastikom, papirom, kartonom, drvetom i metalom
- Predavanja, izložbe i razmena znanja
- Veći osećaj zajedništva i sigurnosti
- Zajedničko pravljenje elemenata za prostor

UČENJE KREATIVNE RADIONICE UPCYCLING IZLOŽBE

DECA I MLADI

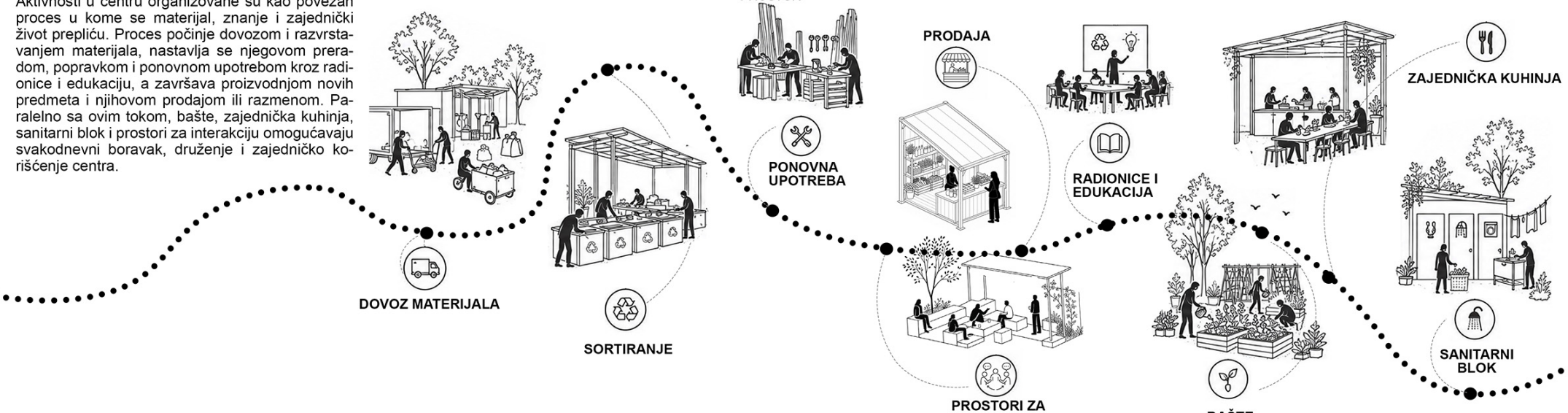
- Školske posete
- Pravljenje predmeta od recikliranih materijala
- Baštenske radionice
- Učenje o vodi i otpadu
- Prostor za igru
- Radionice sa roditeljima

BAŠTA RADIONICE EDUKACIJA IGRA

DIJAGRAM AKTIVNOSTI

Aktivnosti u centru organizovane su kao povezan proces u kome se materijal, znanje i zajednički život prepliću. Proces počinje dovozom i razvrstavanjem materijala, nastavlja se njegovom preradom, popravkom i ponovnom upotrebom kroz radionice i edukaciju, a završava proizvodnjom novih predmeta i njihovom prodajom ili razmenom. Paralelno sa ovim tokom, bašte, zajednička kuhinja, sanitarni blok i prostori za interakciju omogućavaju svakodnevni boravak, druženje i zajedničko korišćenje centra.

RAD + VEŠTINE + PROIZVODNJA + MOGUĆNOSTI PRIHODA → *ODLAGANJE OTPADA + REUSE + BAŠTE + RADIONICE + ZAJEDNIČKI PROSTOR* → *UČENJE + ISKUSTVO + PERMAKULTURA + PRISTUP MATERIJALIMA + RAZMENA ZNANJA + IZLOŽBENI PROSTOR* → *IGRA + EDUKACIJA + RADIONICE + BAŠTE*

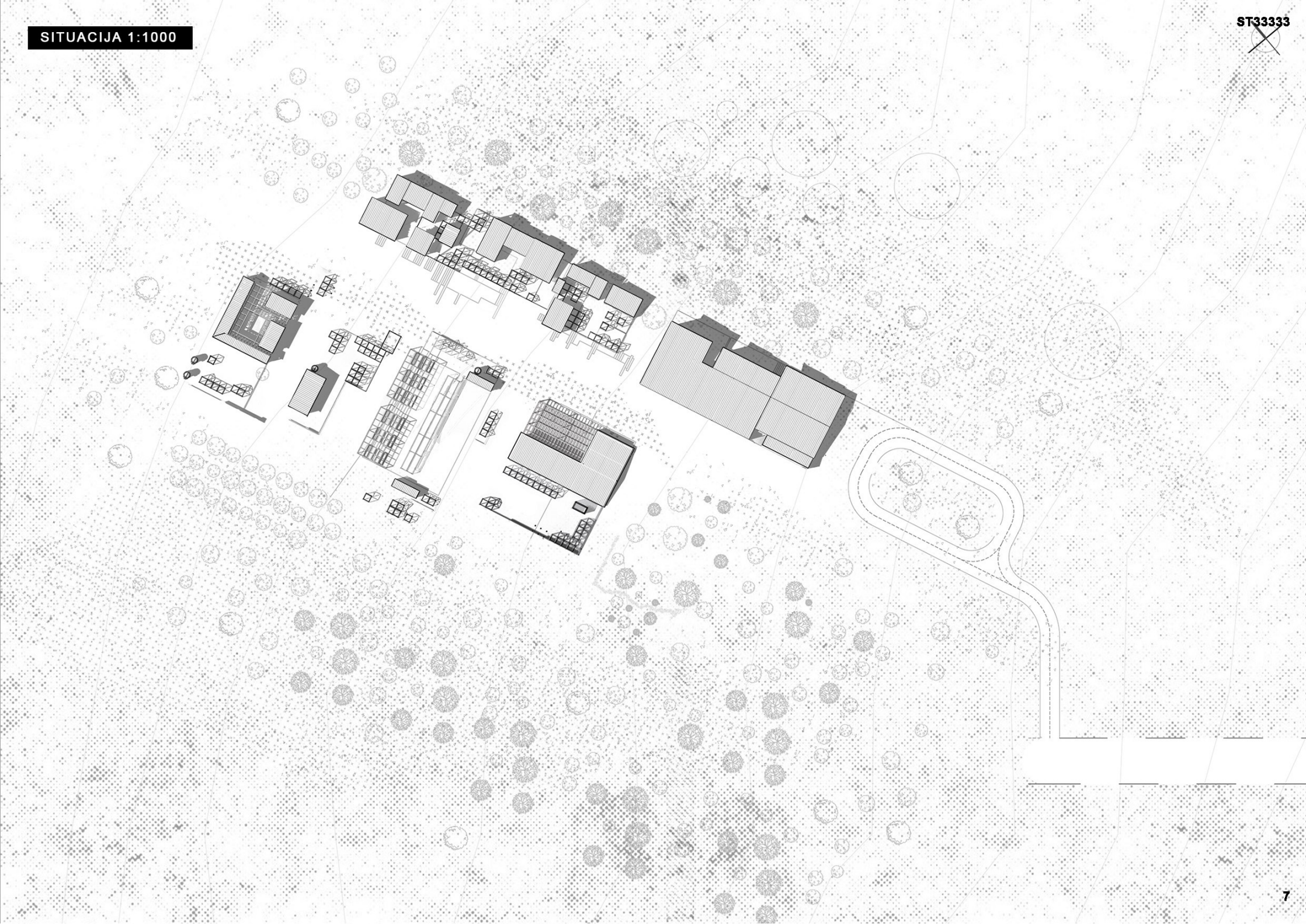
SITUACIJA 1:10 000

ST33333

SITUACIJA 1:1000

ST33333

PARTERNO REŠENJE 1:500

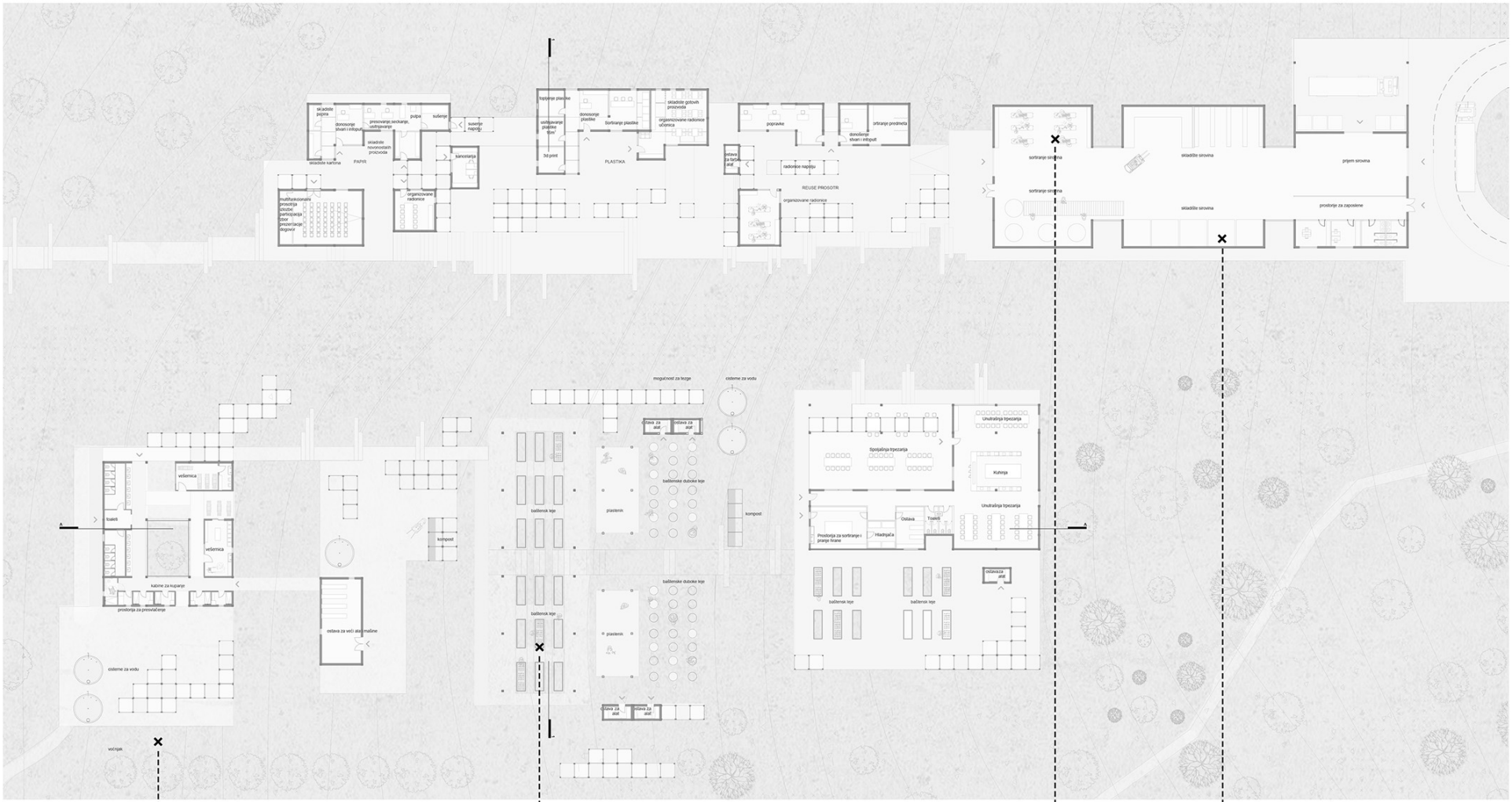

PRESEK A-A

PRESEK 1-1

1 voćnjak

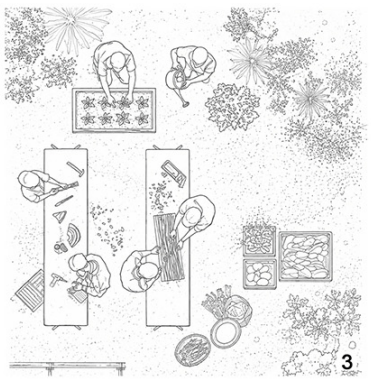
2 baštenske leje

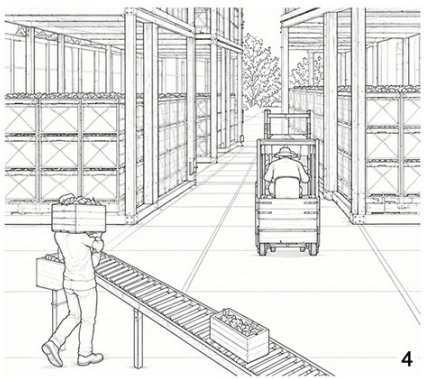
3 sortiranje sirovina

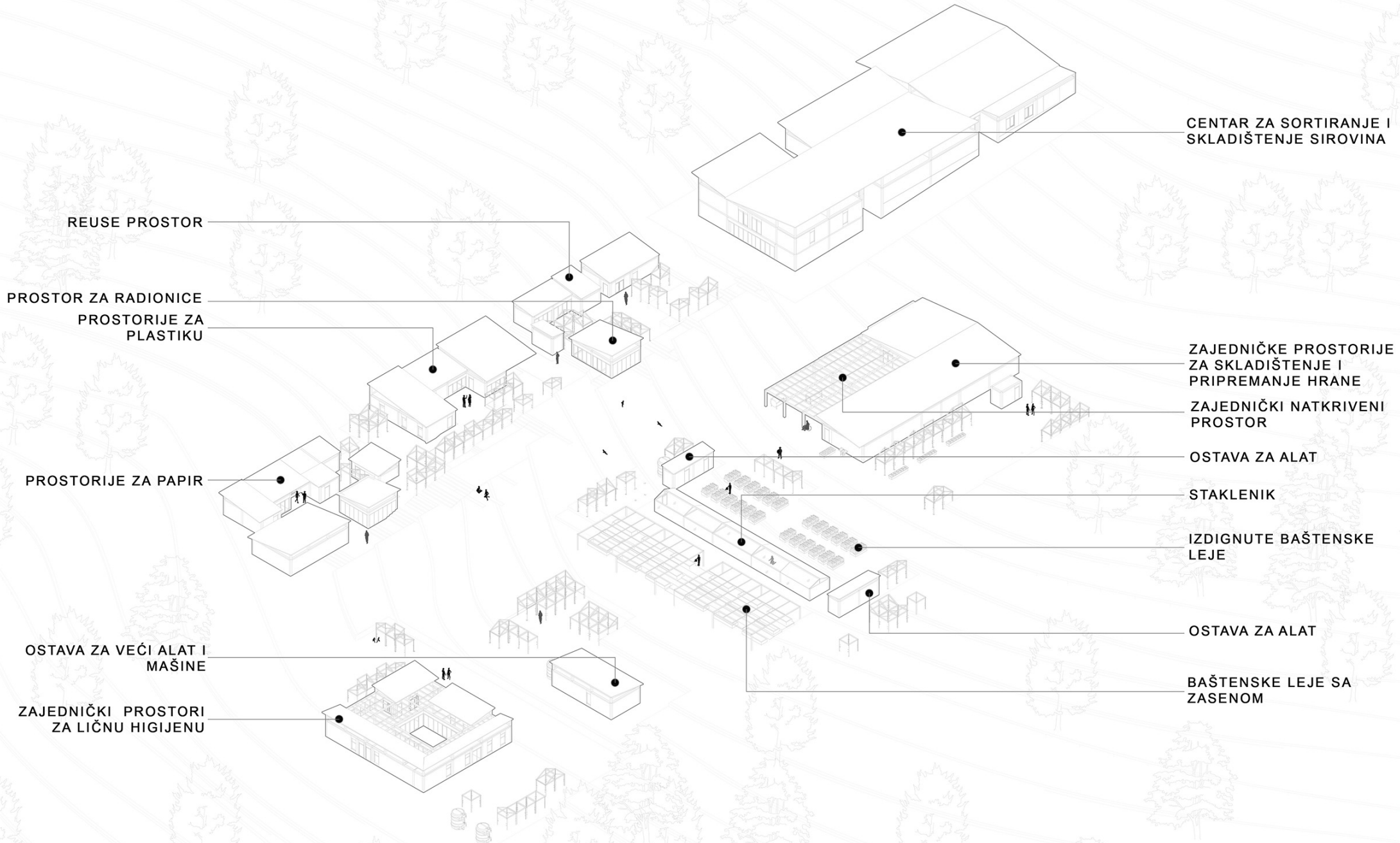
4 skladište sirovina

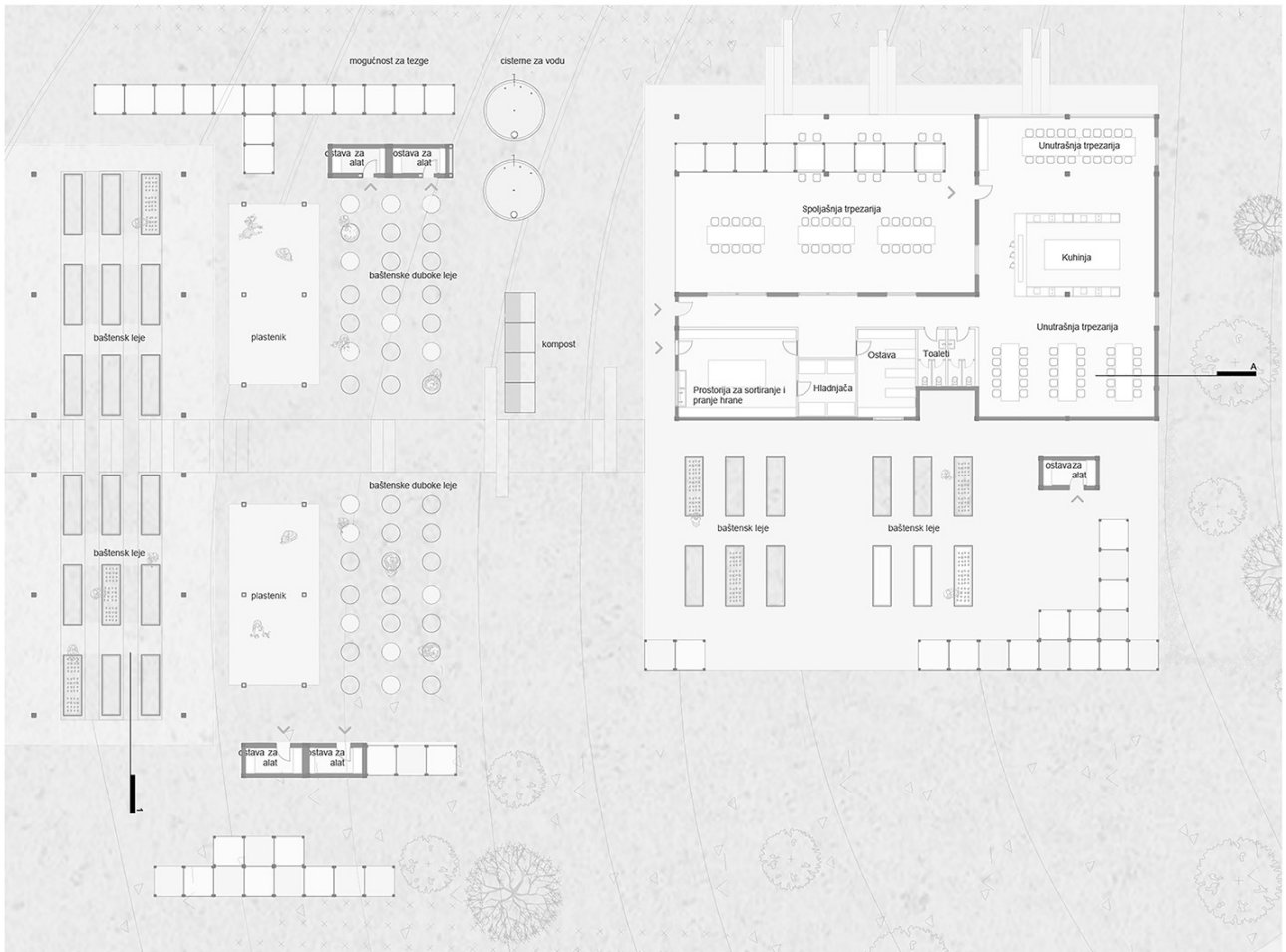

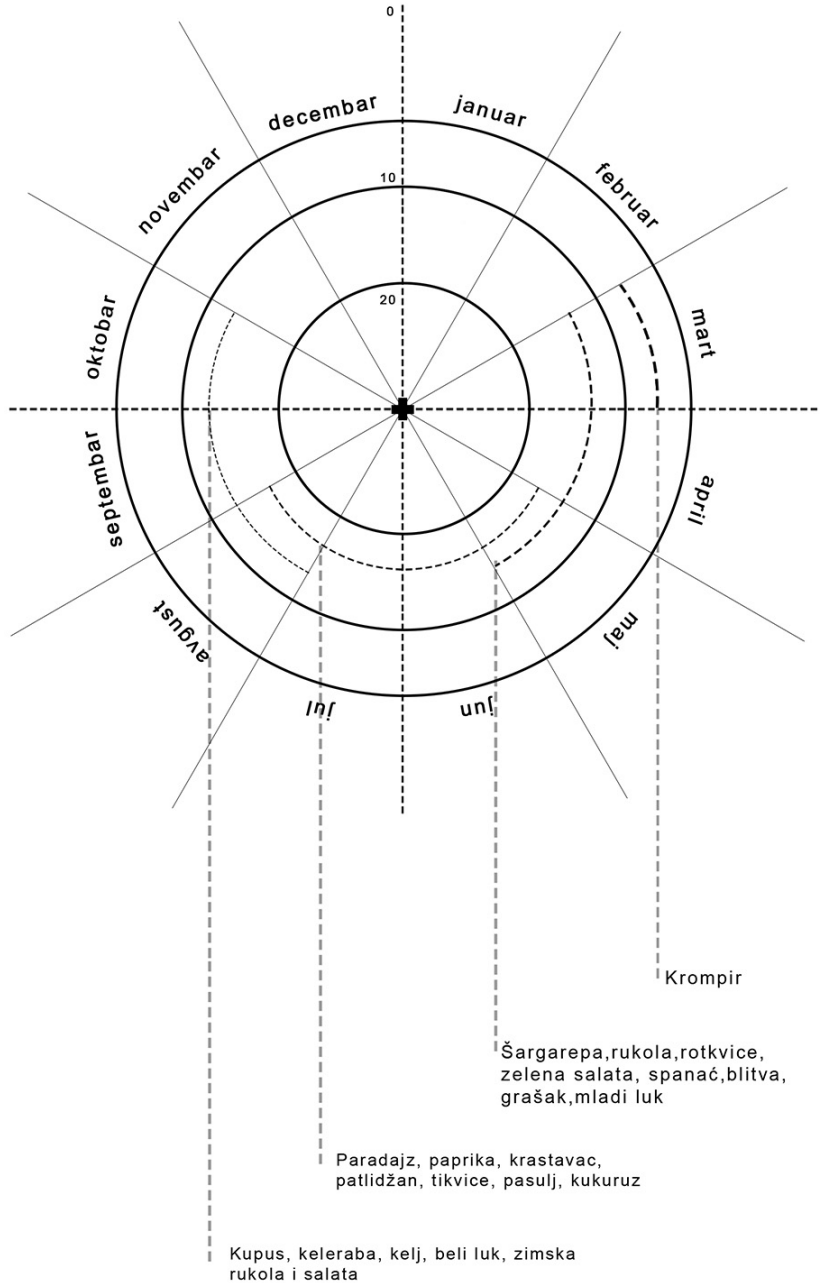

DIJAGRAM GENEZE PROSTORNE CELINE U SKLADU SA POTREBAMA I MOGUĆNOSTI KORISNIKA

Sezona / Tip zasada	Kulture za sadnju/setvu/uzgoj	Osobine, uloga u zajednici i pozicioniranje
Rano proleće - (Mart)	Krompir	**Uzgoj u recikliranim džakovima/kutijama:** U povišenim lejama, tekstilnim vrećama ili vertikalnimgajbama od paleta. Štedi prostor, sprečava kontakt sa netretiranim tlocrtom i koristi otpad iz sortirnice.
Proleće (Mart – Maj)	Šargarepa,rukola,rotkvice,zelena salata, spanać,blitva, grašak,mladi luk	**Brzi prinosi i sukcesivna setva:** Šargarepa i rukola traže rastresit supstrat u povišenim lejama. Grašak fiksira azot u zemljištu. Omogućava brzu berbu i rano okupljanje zajednice.
Leto (Maj – Avgust)	Paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, tikvice, pasulj, kukuruz	**Visokoproduktivni letnji usevi:** Krastavci se gaje vertikalno na mreži/rešetki od drveta radi uštede prostora. Osnova za letnje obroke u bašti, salate i spremanje zimnice.
Jesen (Avgust – Oktobar)	Kupus, keleraba, kelj, beli luk, zimska rukola i salata	**Zimska otpornost:** Osigurava svežu hranu tokom kasne jeseni i zime. Beli luk se sadi u jesen za berbu narednog leta.

DIJAGRAM SEZONA CVETANJA

KONSTRUKCIJA OBJEKTA

DOUBLE-SKIN KROV

Metalni krovni lim ~0,7 mm

Sekundarna čelična potkonstrukcija

Čelična konstrukcija krova

Ventilisani vazdušni sloj ~20–30 cm

Hidroizolaciona membrana PVC/TPO

Termoizolacija 15cm

Parna brana

demontažne spregnute čelično-betonske

ploče 18mm

Čelične krovne grede

Mineralna vuna između čeličnih profila

Parna brana paronepropusni sloj

Unutrašnja obloga

gips-kartonska ploča 12,5 mm

FASADA

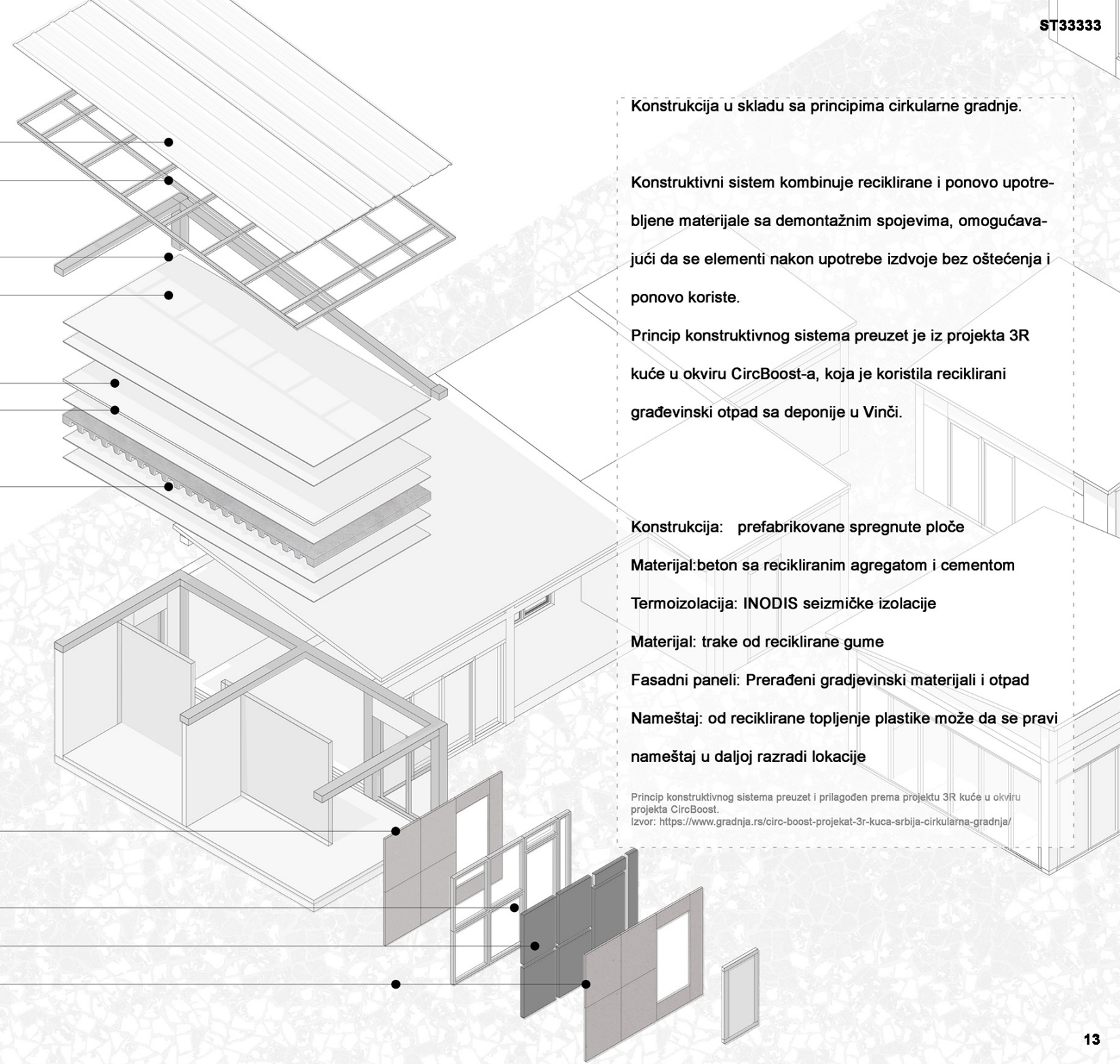
Unutrašnji paneli

Parna brana

Čelični ram

Izolacija između ramova

Fasadni reciklirani paneli

Konstrukcija u skladu sa principima cirkularne gradnje.

Konstruktivni sistem kombinuje reciklirane i ponovo upotrebljene materijale sa demontažnim spojevima, omogućavajući da se elementi nakon upotrebe izdvoje bez oštećenja i ponovo koriste.

Princip konstruktivnog sistema preuzet je iz projekta 3R kuće u okviru CircBoost-a, koja je koristila reciklirani građevinski otpad sa deponije u Vinči.

Konstrukcija: prefabrikovane spregnute ploče

Materijal:beton sa recikliranim agregatom i cementom

Termoizolacija: INODIS seizmičke izolacije

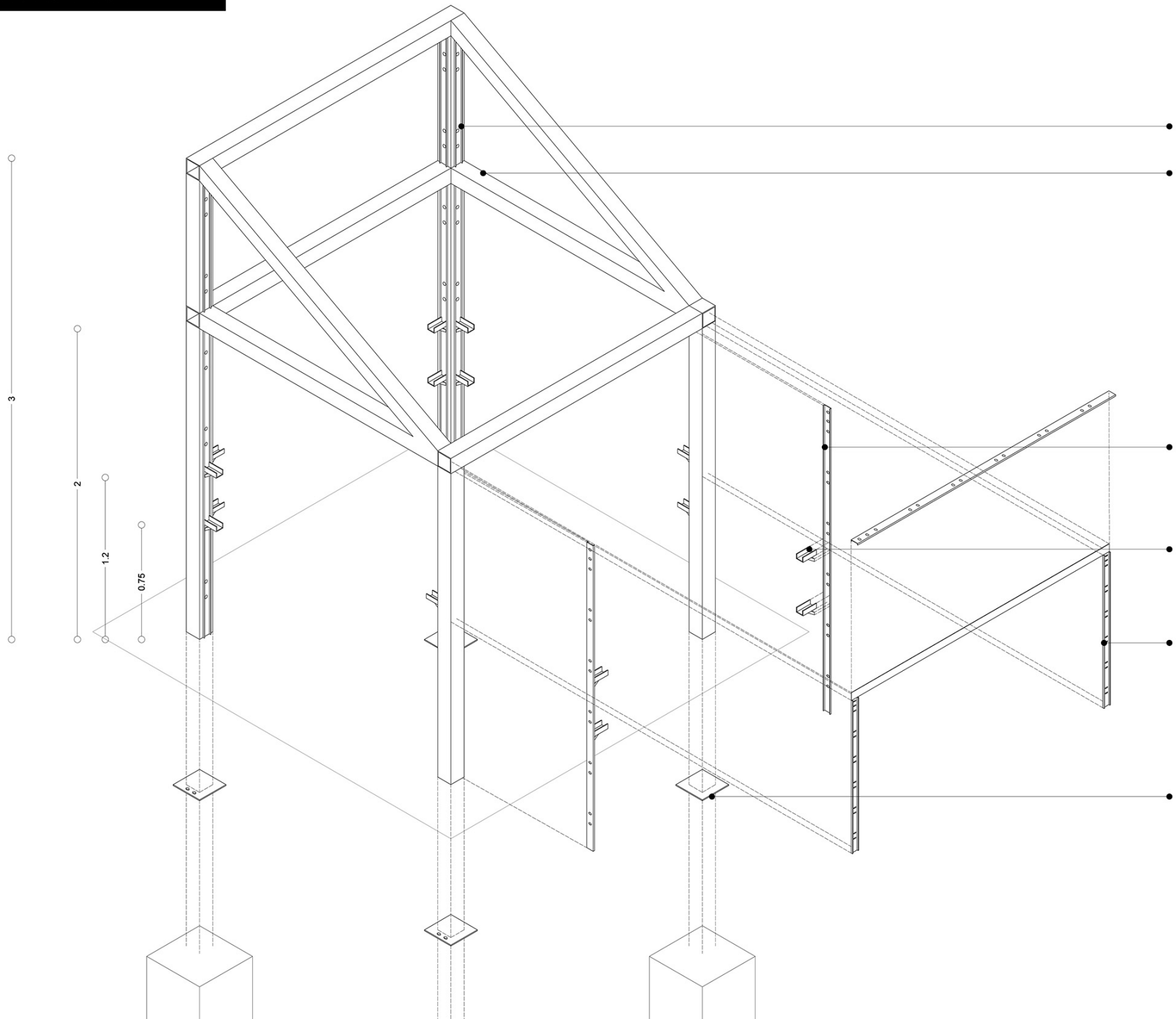
Materijal: trake od reciklirane gume

Fasadni paneli: Prerađeni gradjevinski materijali i otpad

Nameštaj: od reciklirane topljenje plastike može da se pravi nameštaj u daljoj razradi lokacije

Princip konstruktivnog sistema preuzet i prilagođen prema projektu 3R kuće u okviru projekta CircBoost.
Izvor: https://www.gradnja.rs/circ-boost-projekat-3r-kuca-srbija-cirkularna-gradnja/

SKLOP JEDINICE

PRIMARNI ČELIČNI SKELET

var veza

čelični stub
SHS 100 × 100 × 5 mm*

čelična grade
SHS 100 × 100 × 5 mm*

MODULARNI PRIKLJUČNI SISTEM

zavareni U-profili sa čvornim pločicama

Modularna čvorna tačka za pričvršćivanje demontažnih elemenata

Sekundarni ram za kačenje dodatnih panela po potrebi

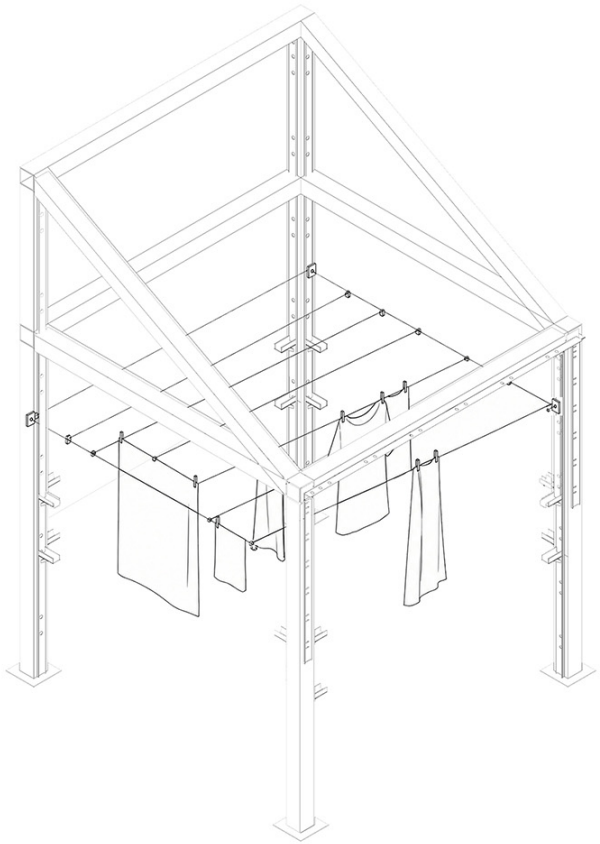
čelična spojna pločica

NAČINI KORIŠĆENJA

1 Koristi se samo skelet

Dodatni mobilijar

Primer: sušilica za veš

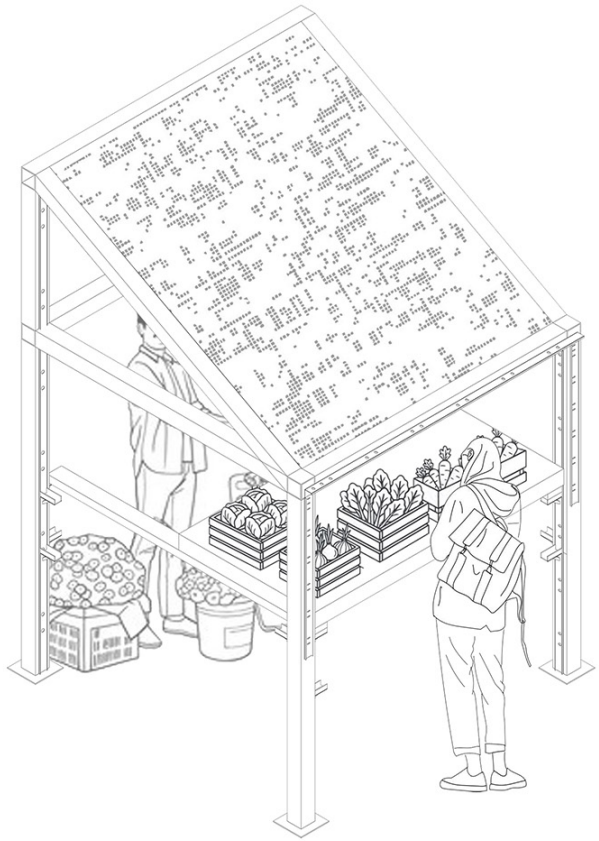

2 Dodavanje elemenata u čvornim tačkama

Potencijal da se proizvodi iz bašte prodaju

Oraganizovani bazari i radionice

Primer: Tezga

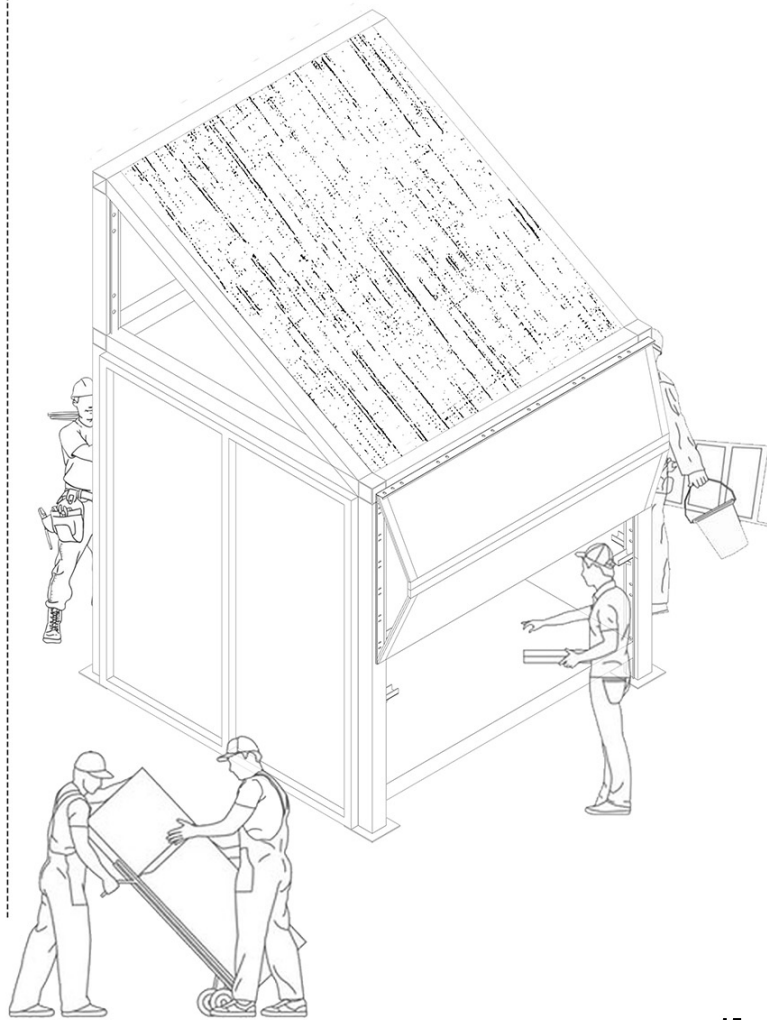

3 Dodavanje sekundarne konstrukcije

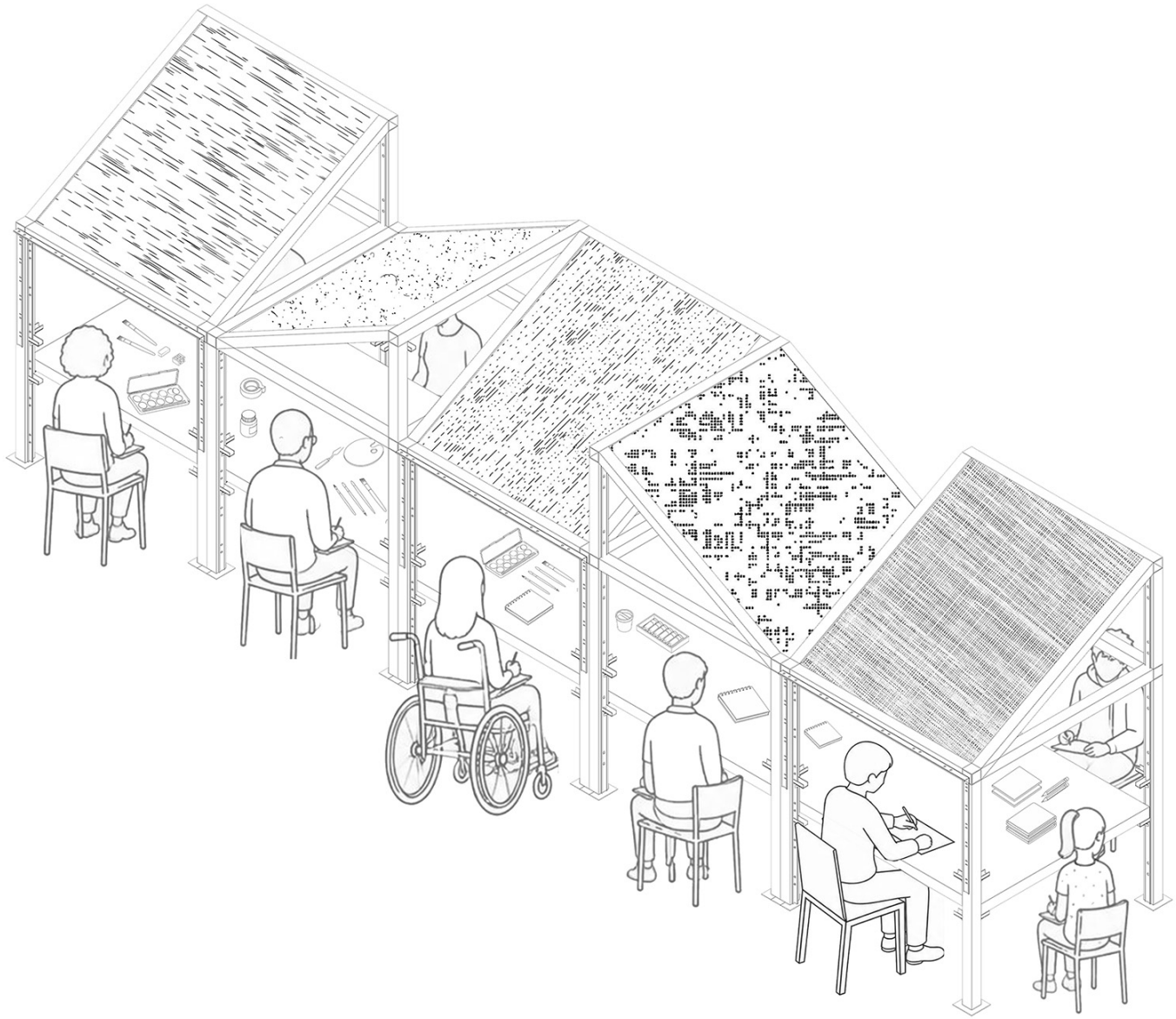
Dodavanje panela

nastaju manji pomoćni objekti

Primer: šupe, ostave

AKSONOMETRIJA CELINE

KORIŠĆENJE PROSTORA PO POTREBI KORISNIKA

Sto

druženja napolju

organizovanje radionica napolju

Nadstrešnica

zakloni ako se postave tende ili paneli

recikliranje tkanina za zastore

Mobilijar

elementi igrališta

elementi za odmor

primer: postavljanjem ploča na čvorne tačke dobija se dugačak sto za zajednički rad